

ВИГОЛОДЖУЮТЬ МАСОВО БЕЗРОБІТНИХ, А ВІДАК РАДЯТЬ ІМ ДАТИ СЕБЕ ДЕПОРТУВАТИ

Саскатун, Саск. Після демонстрацій, які відбулися в місті, "батьки" міста мусіли дати назад реліф (який був скасований) для жонатих безробітних, а нежонатим відкрити суп кічеч. Люди виступають за голоду мерлі.

Ще наслідки панської керми господарським життям. Всього напродуковано подостатком і гинуть харчі по магазинах, а ті, що все те випродували, не мають що їсти і в що одягнутися.

Не досить того, що їдуть впродовж для людей, то і той зовсім відмовили "батьки" міста десяткам безробітних, які засуджені на голодну смерть в країні "просперити" поки їх це депортують до "своїх" країн, а яких вони прихлани.

Замість того, щоб поправити харч для безробітних, то їм видали карточки, а якими мають їсти до міського доктора на "оглядини".

При "оглядинах" безробіт-

ний мусить підписатися, що "згідний" на депортацію. Коли не хоче підписати, тоді доктор відсилає з нічим.

Що далі буде з тими безробітними, яким відмовлено цієї гнилої "їди", не знати. Чи на них насильно будуть депортувати проти їхньої волі, чи залишать їх без всякої "допомоги", щоб не були "публичним тягарем"?

Безробітні мусять організуватися в кожному місті Канади у свої організації як: Товариство Безробітних, Робітничі Ліга Єдності, КРОЛ і під проводом компартії повести боротьбу проти панської класи за соціальне забезпечення і асекурацію від безробіття на кошт держави, за повне віддання, яке належить людині за її чесний труд.

Щоби положити кінець тим злидням робітничі мусять повести організовану боротьбу проти капіталу.

Куршак.

МІСЬКА РАДА У ВЕЛАНД ВИСИЛАЄ БЕЗРОБІТНИХ НА ФАРМИ ЗА САМІ ХАРЧІ

Веланд, Онт. Жаліве положення безробітних тутешньої місцевості. 800 безробітних не має що їсти, в що збиратися, ні де перебути. Ім потрібна негайна поміч. Опе вигодожувачів заставило й тутешніх безробітних обєднати свої сили в боротьбі за працю або повне втримання. Почали скликувати масові мітинги, на яких висловлюються причини економічної кризи й ставити домагаючи до міської ради від безробітних.

12 червня відбувся мітинг в присутності 400 робітників і робітниць, прибула й поліція на Маркет Сквер. Вибрано делегацію, до якої увійшли робітники різних національностей і вона подалася до ситі гол з домагаючими від безробітних. Делегація була від українських робітників т. Струсь.

В той час, як делегація пішла на засідання міської ради, безробітні чекали на неї на Маркет Сквер. За якийсь час прибула на місце мітингу делегація й перший дав звіт на англійській мові один робітник, після його промовив тов. Струсь. Зі звіту делегації виявилось, що міська рада була збула їх нічим, а лише дозволила ще це один мітинг на 16 червня.

Ще промовляли й інші безробітні, заговорили теж і представники міської ради. Оті представники так і туманіли безробітних тим, що міська рада думає день і ніч над тим, як би то допомогти безробітним. Говорили, що злізку давали безробітним запомогу й працю, на це мали 20 тисяч доларів. Зараз з тих грошей осталося ще 6,000 доларів. То знов говорили, що банки банкротують, усім лад діється. Отак вихридували міські радні перед безробітними.

На 16 червня вечором відбувся другий масовий мітинг безробітних, за участі понад 600 присутніх робітників і робітниць. Лихо в тому, що на той мітинг важко було дістати такого промовця з ішньої місцевості, який міг би заговорити переконливо до зібраних про сучасний стан їхнього життя та потребу клясової боротьби за працю або повне втримання.

І на цьому мітингу теж вибрано комітет від безробітних з 9, комітет вибрано по національностям присутніх. На мічу промовляли т. Декер, на англійській мові, Струсь на українській, промовляли й інші безробітні. Делегація пішла до ситі гол там вже застала поліцію, яку поклякали собі радні на свою оборону.

Міська рада не прийняла зразу делегації, а заставила її викладати на чергу. За той час відчитували різні протоколи свої. Тов. Струсь звернувся з завагою, що питання безробітних повинно бути найважливішим для міської ради й вона повинна насамперед вислухати делегацію від безробітних. Почали врешті обговорювати справу безробітних. Делегація заявила, що безробітні вже не думають довше давати себе морити голодом. Після вислухання делегації знов почали радні крутити на усі боки та толкувати, що міська рада не всьоді допомоги їм. Порадили ще, що самітні безробітні можуть піти на фарми зараз і працювати хоч би й за саме прохорчування.

На це відповів тов. Струсь, що міські радні не хочуть таки допомогти безробітним, намагаються усіма витратами збути делегатів, так само радні б визбути безробітних з міста й тому висилають їх на фарми працювати зараром. Далі товариші вказали, як ставитися до справи безробітних уряд Бенета та його льокаї, згадав теж про відкинення замовлення Раднічного Союзу.

Після його промови сказали йому в міській раді, щоби списати імена безробітних, бо міська рада навіть не знає, скільки є безробітних в місті. Знов думає, що не більше 300. На те зараз відповів тов. Струсь, що буржуазна преса пише, що у Веланді находиться 800 безробітних, а насправді їх є куди більше.

Пізно нічю повернулася делегація до безробітних на Маркет Сквер, що чекали на неї. Звіт з розмови з міськими радними подали т. Лім на англійській, а тов. Струсь на українській мові.

18 червня відбувся третій мітинг безробітних на тому самому місці. На віне прибуло до 400 безробітних, вони й вислухали промовця. Того самого вечора було проголошене віче в італійським домі, що його скликала КРОЛ. Масове віче КРОЛ відбулося на 19 червня, на йому промовляв тов. Смит з Торонто. Він порівнював життя робітників в Канаді і в Раднічському Союзі та вказував на потребу масової участі в клясовій боротьбі проти панівної класи, що виголоджує мільйони маси трудящих.

Після промови виспалося до КРОЛ 57 нових членів і членкинь. Між тим зворе число виспалося до КРОЛ англійських робітників. Безробітні

20 ГОДИН ПРАЦЮЄМО ДЕННО, ПЛАТНЯ ПО 8 Ц. ЗА ГОДИНУ В "РІДНОГО" ПЕКАРЯ-ПАТРІОТА

Торонто, Онт. Я вже два роки без праці. Скрізь шукав за нею й тяжко її дістати. Якось зайшов я до тутешньої української пекарні. За роботою прийшов шитати. В пекарні застав я одного робітника, його й спитав я, де є бос від тієї пекарні. Мені вповів він, що бос поїхав до Оттави з хлібом. Я ринився чекати, аж надіде бос.

Мене страшно давни голод. Я ж не їв вже довгий час. В кишені немає в мене ні однієї копійки. Перед мною стояли кейки, свіжі, аж маніли до себе. Я почув в собі ще дужчий голод і попрочав в робітника дати мені хоч одного кейка. Робітник заявив мені, що усі кейки пороховані й його бос прожне від праці, якщо їм візьме один кейк.

Я таки взяв кейк, не міг втриматися від того, щоби не сягнути рукою за ним. Голодний був страшно. За якийсь час приїжджав бос. Я спитав його за роботою. Приблизив мене дати роботу сльдувочого дня, бо від його відходить один робітник. Відійшов бос, а спитав робітника, яка праця тут в пекарні й як поводитися бос, скільки годин праці і т. д.

Мені оповів той робітник, як страшно вианкує їх той рідний бізнесмен. Те підслухав бос і зараз прогнав того робі-

ника від праці. Я тоді спитав самого того українського боса, як довго треба в його працювати. На те відповів мені, що в його не мають робітничі визначень годин праці. Роблять стільки, скільки треба.

Це й правда. Він заставляє працювати робітників по 20 годин денно, за страшно малу плату. Я працював в його самий 9 днів по 19—20 годин денно й за тих 9 днів він мені заплатив \$13.00. Так рідні бізнесмени куди гірше вианкують за тих нерідних.

Іван Дідола.

Дванацятий Всеукраїнський З'їзд Товариства Український Робітничо-Фармерський Дім

ВІДБУДЕТЬСЯ В ДНЯХ 15, 16 І 17 ЛИПНЯ 1931 Р. В САЛІ УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИЧОГО ДОМУ У ВІННІПЕГУ НА РОЗІ ВУЛИЦЬ ПРИЧАРД І МекГРЕГОР

Конференції Жіночої Секції І Секції Молоді ТУРФДім відбуваються 13-го і 14-го липня 1931 р. в Українським Робітничим Домі у Вінніпегу

Цим повідомляється всі відділи й товариства Товариства Український Робітничо-Фармерський Дім в Канаді, що Центральний Виконавчий Комітет ТУРФДім на засіданні в пятницю, 29 травня 1931 року ухвалив, що Дванацятий З'їзд ТУРФДім відбудеться в днях 15, 16 і 17 липня у Вінніпегу в салі Українського Робітничого Дому на розі вулиць Причард і Мек-Грегор, а Конференції Жіночої Секції І Секції Молоді відбудуться 13 і 14 липня, тобто двомісячними скорше.

ПРОГРАМА З'ІЗДУ.

1. Відкриття з'їзду.
2. Вибір верифікаційної комісії, перевірення ньюо упновноважень делегатів і її звіт.
3. Вибір президії й секретаріату з'їзду.
4. Вибір комісії: статутної, контрольної, резолюційної, по питанню економічної й політичної боротьби, політично-освітньої, культурно-мистецької, пресової, жіночої секції, секції молоді й дитячої організації, шкільної, по питанню праці між фармерами, по питанню допомоги визвольному рухові на Зах. Україні, скарг та просьб.
5. Доповідь представника Політбюро КПК.
6. Політичний й організаційний звіт Центрального Виконавчого Комітету.
7. Сповідовідь Центрального Комітету Жіночої Секції.
8. Сповідовідь Центр. Комітету Секції Молоді: а) про Секцію Молоді, б) про дитячу організацію.
9. Доповідь про дитячі школи ТУРФДім.
10. Доповідь про клясову економічну й політичну боротьбу та участь в ній масових мовних організацій.
11. Доповідь про політично-освітню й культурно-мистецьку діяльність ТУРФДім.
12. Доповідь про революційну робітничо-фармерську пресу.
13. Доповідь про революційний визвольний рух на Західній Україні й завдання українських робітників та фармерів в Канаді допомогти йому.
14. Доповідь про аграрну кризу, теперішнє становище фармерів і нашу працю між ними.
15. Звіти комісії й ухвали резолюцій.
16. Вибір Центрального Виконавчого Комітету й Контрольної Комісії ТУРФДім та Центральных Комітетів Жіночої Секції й Секції Молоді.
17. Закриття з'їзду.

З товаришким привітом,

За Центральний Виконавчий Комітет ТУРФДім:
Т. Пилипак, голова. М. Шатувський, секр.

ФАРМЕРИ, ЩО ЗАЙМАЮТЬСЯ УПРАВОЮ ЦИБУ-ЛІ, ДОМАГАЮТЬСЯ ОРГАНІЗУВАННЯ ФАРМЕРС ЮНІТІ ЛІГ

Лемінгтон, Онт. Хочу познакомити читачів "УР" про життя тутешніх нещасних фармерів, що виключно займаються садженням цибул. Недалеко від містечка Лемінгтон, 8—9 миль напівніч, були нещасні самі мочарі. Останніми роками частину тих мочарів вичищено і розділено на акри, що надаються виключно на цибулю.

Зачалося по малу заселення тієї околиці, головні робітниками з нещасних місць, що були без праці й шукали куска хліба... Приїжджали сюди з надією, що не будуть залежати від нікого, а самі будуть хазяїнками. По-жазуповували (на виплат) від 5—20, але таких дуже мало, що мають 20 акрів. Отже думали самі хазяїнувати.

Забуді будинки, що вони опиняться в руках ненажерливого молоха капіталу. Права, а між тим будинками з 5 англійських куркуль, що дуже вороже відносяться до чужинських робітників і фармерів.

Всього населення є около 150 родів, з того 90% українці з Галичини, Буковини, Басарабії і України. Самі українці між собою не діють в згоді, живуть старими звичками. Хто має пару акрів більше від другого, дуеться догори. Хотів сам українець, вони поділилися на басарабійці, галичани й другини. А що найгірше, вони ставлять ворожо до малої числом організації ТУРФДім, РЗТ і компартії. Про це свідчить ось що: минулого року, коли наші організації устроювали пікнік спільно, то такі самі українці повідомили провінціалну поліцію, щоби вона розігнала пікнік, і це вона пробувала зробити. Однак присутні так обурилися на поведінку поліції, що поліція мусіла задіти пікнік й пішла собі геть. Більше минулого літа поліція не пробувала цього робити і пікнік відбувався кожної погідної неділі.

Як буде цього літа? Чи заборонять пікнік, чи ні? Для заборони пікніків на цей раз вказав тутешній куркуль

в особі Кембела. Чи властиво йому це зробити? — побачимо.

Дещо про циб. Є тут організаційний публ. в роді пшенничих публ на заході, що має би служити і обороняти тих же фармерів. Що ж ми бачимо з того публ? Бачимо те, що той публ не є в обороні тих бідняцьких садівничих цибул, а на службі одніми куркуль.

Куркуль збере і продасть цибулю по тій ціні, яка є, найкорше дістає найбільшу ціну. Бідняцька цибуля йде до магазину, чекає ринку, а ціна спадає. І так, коли цибуля ще не готова, то бідний фармер ще не "згредував", то мішок цибул 100 фунтів (як не помиляюсь) номер перший плавають \$2.25; та нім бідний згредує, вже ціна паде на \$1.75. Та не було би ще дуже зле, як би бідняк взяв \$1.75 за мішок цибул. З того мішка цибул, що ціна за него \$1.75, бідний цибульник не одержить більше як 75—80 центів. А де решта? Решта йде на оплату публа, себто публьових коштів. А де йдуть ті кошти, що за них оплачує бідний цибульник? Йдуть туди, що й самі члени публа не знають.

Господарка публа лежить в руках одного чоловіка, а той так господарює, як йому захочеться. Купить магазин (сторидж) за \$10,000 без відома члєній. Цибулі виникне з 18,000 мішків на "домну" (їмби зогнила). Та не подумайте, що там буда куркуль цибуля. Ні, там буда цибуля тих бідних цибульників. Самий голова публа накладає собі платню по \$6,000.00, ну і других замало йому \$2,400.00, ну і других таких розходів, що зроби́ть до \$65,000 роходу.

Та це ще не все. Як виплачують біднякам за цибулю? Виплачують частинно, так, що за минуло-річну працю дістали цього місяця. А як з харчами? Харчі беруть бідняцькі цибульники в одного з тутешніх куркуль на кредит, тільки в одного, бо там, де дістав би дешевше, не вільно брати. Той доставець харчів чекає, доки цибуля не продана. А як тепер з гришми? Отак, цибульник дістає за свою цибулю з першої рати (тут даю приблизно) 50%, з тих 50% публа виплачує куркульові за харчі 100%, решта, якщо останеться, дає цибульнику. Є такі, що ім якась сума остала, але є й такі, яким все пішло за харчі, вони далше чекають на другу рату, або послідню, що ім приїде. Деяким дістаться від 10—50 доларів.

Заворуження між бідними цибульниками.

Зараз бідняцькі цибульники бунтують, шукають якогось виходу. Між собою зачинають бунтуватися, голов-но проти господаря публа. Все недоволене, всі нарікають, клануть, питають, що будемо далше робити і т. д. Тут якраз приходить їм в поміч наша організація.

В неділю, 14 червня, відбувся пікнік, на якому промовляв молодий тов. Байндер на англійській мові, тов. Г. на українській мові. Обидва говорили про ту кризу, яку зараз білі фармери переживають, вказували, який вікніх з того положення. Обидва пояснили про Фармерську Лігу Єдності, яка стає в обороні поквирджених фармерів.

Що ж зараз почуєте між тими фармерами? Зараз вони домагаються, щоби скликувати у них віча, самі годяться поповнити кошта, розвезуть оголошення, щоби лише присутні до акції.

Тепер перед нашими організаціями, як і компартією в Лемінгтоні стоїть завдання Фармерської Ліги Єдності і боротьби не тільки проти публа, але проти теперішнього ладу, щоби знішити цей лад і взяти владу у своїх руках.

Н. Гушалюк.

Я ПРИМАНДРУВАВ ЗА РОБОТОЮ ДО СОДБОРИ, ОНТ.

Содбори, Онт. В пошукуванні за роботою я опинився в Содборі. Тут є ніклева промисловість, міркував може дістати роботу. Та не доведло. Щоби дістати ту працю, треба бути ситизеном та ще й вірующим католиком. Є багато й тут безробітних. Вони ходять вулицями міста, обідерті, виснажені голодом. Та на їх ніхто не звертає жадної уваги. Днями ходять безробітні й вибірюють усілякі відпадки по вулицях, а ніччю ті самі безробітні ходять по бек лайнах і вибірюють з кенів поживу.

Якось одної ночі напала поліція на таких 6 безробітних, що вибірювали недоїдки з кенів й подала їх в суд. Там спитали безробітних, нащо вони вибірюють їду по кенах і роблять встид та ганьбу тутешній країні, де панує добробут. Коли безробітні відповіли, що в їх немає що їсти, вони хочуть працювати, а немає де, — на те по-радили їм пани, щоби зголосились зараз до тюрми Бурван, зараз є нагода дістатись туди, це й говорили, що вже на другий тиждень не буде місця для них в тій тюрмі.

Так лікують пани безробітні в Канаді. В тюрму кидують безробітних, депортують їх, інших заставляють збирати відпадки по кенах і рятувати себе перед голодовою смертю.

А. Костюк.

ЗА НАЙТІСНІШЕ СПІВРОБІТНИЧАННЯ НАШИХ МАСОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

В дискусійному порядку до 1-ї конференції ТОДОВИРНАЗУ.

Вінніпег, Ман. Капіталістична криза, що посилено поглиблюється і зростає, загнала маси робітників Канади в ряди безробітних, позбавила їх средств до життя і повісьла над ними примару голодової смерті. Особливо в дуже важкому положенні найшлися тисячі повонених імігрантів, між якими є багато українських робітників. Не всі вони відробити довгів за шифкарти, вони понали в лаві безробітних, де немає ніякої певности за їжу на сльдувочий день.

Таке положення ихнуло тисячі з них до революційної боротьби. Вони стали найчисельнішими учасниками масових мітингів і бойових демонстрацій, за що капіталісти стали люто переслідувати їх. Поліцейські клоби, тюрми й депортації — це ті поденні засоби, якими капіталісти адувають вибухи недоволення голодних безробітних Канади, між якими найбільше дістається цієї капіталістичної "поживи" імігрантським робітникам.

Імігрантські робітники, маючи таку життєву школу, стали горнітися до революційних робітничих організацій. Українських робітників сильно штовхнув на цей шлях ще й вплив революційного під'їму на землях Західньої України і вони почали масово горнітися під провод наших організацій ТУРФДім і РЗТ. Але вступити в ряди цих організацій могло дуже мало з них, бо на переходи цьому вступові стояла висота членських вкладок.

Тоді організації ТУРФДім і РЗТ під проводом комуністичної партії допомогли цим тисячам виходячих на фронт клясової боротьби робітників організувати нову організацію, Товариство Допомоги Визвольному Рухові на Західній Україні. Ця організація обєднала в своїх рядах за дуже короткий час свого існування тисячі робітників, дала значну матеріальну й моральну допомогу визволь-

ній боротьбі на Західній Україні і дивнула своє членство до активної участі в загальній клясовій боротьбі канадського робітництва.

Членські вкладки ТОДОВИРНАЗУ дуже низькі й дають змогу вступати до його як найширшим масам української трудящої іміграції. Члєни ТУРФДім і РЗТ те ж члєсько вступують до ТОДОВИРНАЗУ, але є між ними чимало й таких, які говорять: "Та нащо мені вступати ще до одної організації, як я вже є в двох". Такий погляд зовсім неправильний. Кожна з наших організацій має свої відмінні завдання, робить значну частину такої загальної революційної праці, якої не робить інша й клясово свідомі робітники повинні належати до всіх них, а тим більше до ТОДОВИРНАЗУ, де члєські вкладки не роблять ніяких труднощів. Члєни ТУРФДім і РЗТ набули за роки праці організаційного до-свідку, отже вони повинні вступати до ТОДОВИРНАЗУ, щоби поділитися ним з новим члєством цієї організації та допомогти їм в праці.

На цьому місці я теж хочу порушити питання відношення уродженої в Канаді української робітничої молоді до ТОДОВИРНАЗУ. Це відношення є невідповідне й його за всяку ціну треба змінити. Уроджена в Канаді наша молодь ставиться чомусь абок до ТОДОВИРНАЗУ і взагалі до імігрантської молоді. В наслідку ми маємо в наших організаціях щось в роді дві групи молоді: імігрантської і канадської. Цей поділ треба усунути, а молодь канадську й імігрантську обєднати для спільної праці.

Заді наших організацій ТУРФДім, РЗТ й ТОДОВИРНАЗУ повинні виробити конкретні плани праці для всіх цих трьох наших організацій, щоби вони могли якнайтісніше співробітничати між собою і в загальному революційному робітничому рухові в Канаді і на Західній Україні. Н. П. Л.

ЗА КРИЗУ ВІННІ БІЛЬШОВИКИ, ЩО БОГУ НЕ МОЛЯТЬСЯ...

Мус Джо, Саск. Якось вчув я одного разу розмову побожної католички на тему теперішньої кризи й безробіття. Говорила вона, що буда-б багато лише людям жити зараз, коли б вони ходили до церкви і молились богу. А то от робітники не моляться богу, до церкви не ходять й тому така біда на них приходить. Значить, робітники винні, що криза і безробіття, бо не ходять до церкви. А багато видно панів в церкві, хоч вони її ставлять? Чому ж не бідують і пани так само?

Виходить, що робітники повинні гинуть голодовою смертю, не борються за краще життя проти насильного вианку їхньої праці. По рецепті побожних католичок треба, щоби капіталісти далі наживались з праці робітників і виголоджували їх. Таким шляхом нас довго водили попи усякої масти, а більше не будуть, бо свідомі робітники вступили вже на шлях клясової боротьби і з його не зійдуть.

Безробітний.

БОСІВСЬКИЙ ДОНОЩИК ЗА ХАБАРІ РОБІТНИКІВ ДІСТАВ 6 МІСЯЦІВ ТЮРМИ

Содбори, Онт. Невдано тому содборськї жителі мали цікаву розправу в однієї суді. Судді судили однієї саскського доносчика за те, що він сказав ексцитувати не більшовиків, а своїх односельчанів, що не мали нічого спільного з більшовизмом, а лише що

не хотіли дати по \$30.00 отим панським доносчикам. Оті підлі істоти, за те, що робітники не хотіли дати їм задурно грошей, пішли до компанії І. Н. Ко. на офіс та подали їм двох робітників і сказали, щоби їх відправили від праці, бо вони є "червоні".

Так і зроблено. Саме оті робітники доказали, що вони не мають нічого спільного з "червоними" і домагались, щоби їх арештувати. Поліція одного арештувала, а другого утік з цієї місцевості, його передали властям. Того одного засудили за брехливі доноси від 6 до 12 місяців тюрми.

Робітники з усіх місцевостей, щоби малися на острозі перед такою еволюцією і не допустили до робітничих організацій, а тільки гонити геть босівську собаку з організації і від чесних робітників. А. П.

ОЧІКУЄМО НА ВАШІ ЗВІТИ ПІ ЗБІРКИ З ТРАВНЕВОЇ КАМПАНІЇ

Близько половина відділів до цього часу не прислали ще ні звітів, ні збірок з травневої кампанії, хоч вже закінчився місяць червень. Таке відтягання просто недопустиме. Перш всего, ці фонди дуже потрібні нашому видавництву; друге — нам конче потрібний повний вислід кампанії перед з'їздами наших організацій!

Товариші! Чому так затягаєте? Адже в цей спосіб ви просто паралізуєте роботу всіх тих відділів, які своє завдання виконали на час. Прислайте усі свої звіти негайно, як звіти з травневої пресової кампанії, так і звіти до ЦВК про стан своєї організації!

М. Шатувський, секр. ЦВК.